

K n j i ž e v n a p o r o č i l a

A jaz in ti, drug, prepolna življenja, bodiva svestna, da je vse v nama in da vse tisto, kar je bilo in kar bo, ne more biti za naju več od onega, kar je v nama v sedanjem trenutku.

Smisel življenja, ko blodna vešča, naj mami one, ki iščejo zunaj sebe, česar nimajo v sebi. A midva, družo, z nasmehom pustiva mimo množice drhtečih in zaplakanih senc, iščočih smisel življenja in novega človeka

Ta modrost daje enoten pečat vsej knjižici. Pesnik se zliva z naravo v nerazdeljivo enoto: Sadašnjost i prošlost stopili su se. Budućnosti nema (Zimski sunčani dan). Mnoga stran poveličuje življenje: I osećam smisao cela života jedino u životu, svu njegovu vrednost u sadašnjem trenutku, a svu lepotu u njegovoj prolaznosti bez i najmanjeg traga (Kupam se u životu kao zemlja u sunčanom sjaju). Samo tu pa tam se prikrade na površje miselni kolobarček: Nevidljivi talasi jure u strasnom zagrljaju oko mene i slave život kao jedini izvor večnosti, Ljubav kao jedinu moć da se život shvati (Sâm sam usred rascvetala vrta). Ali pa takle domislek: Meni se čini svaka laž božanstvena, ako ti daje života i stvara život lepšim (Biserna zrna).

Seveda je še drugih odtenkov, zlasti v početku zvezka, vendar sem hotel poudariti novo Vukasovićevo noto, poduševljeno, iztančano uživanje prirode, ki se nudi pesniku s strastjo žene (Pred kućom). Njegovo geslo preseneča tem bolj, ker po zatrdilu istega Paula Valéryja človeška osebnost prebije devet desetih svojega obstanka v tem, česar še ni ali česar ni več ali kar ne more biti, tako da je naša prava s e d a n j o s t tako redka. *A. Debeljak.*

I N O Z E M S K A D E L A

I. Kušar, Poeti jugoslavi del rinascimento. I. Serbi. Zmaj Jovan Jovanovic. Branko Radicevic. Editore per cura del Consolato generale del Regno dei Serbi, Croati e Sloveni in Trieste. 70 str.

I. Kušar ni začetnik v prevajanju iz našega slovstva v italijanščino. Že pred vojno je v letu 1911. bolonjski — in sedaj tudi tržaški — založnik Licinio Cappelli izdal zbirko «Canti jugoslavi» s prevodi Kušarjevimi iz srbsčine, hrvaščine, slovenščine in bolgarščine. Že takrat je zbirka našla v javnosti simpatičen odziv, kakor ga bo deležna gotovo tudi nova knjiga, zlasti ko se dopolni z obljubljenim drugim in tretjim zvezkom, ki sta namenjena prevodom iz hrvaških in slovenskih pesnikov prerodne dobe.

V tem zvezku seznanja Kušar Italijane z dvema največjima pesnikoma srbskega književnega preporoda. Na sedmih straneh očrtava najprej življenje in delovanje Zmaja Jovana Jovanovića (1855—1905) [ali 1904, kakor trdi D. Prohaska v svojem «Pregledu hrvatske i srpske književnosti», str. 153.?] Imenuje ga «kneza srbskih pesnikov» in «najsvetlejšo zvezdo na književnem obzorju južnoslovanskem». Njegovo zbirko «Đjulići uveoci» primerja s pesmimi «Lacrime» italijanskega pesnika G. Chiarinija. Proslavlja zlasti njegovo nežno srčno liriko, njegovo domorodno struno, njegovo satirično in humoristično žilo ter njegove izborne prevode iz madžarščine. Poudarja tudi, da je bil izmed najbolj gorečih zagovornikov srbskohrvatskega edinstva in iskren prijatelj Petra Preradovića. Sledijo prevodi triindvajsetih najlepših, najbolj znanih Jovanovićevehi pesmi, ki so tudi v italijanščini ohranile skoro ves svoj čar preprostosti, gladkosti in iskrenosti, kakršnega jim je bil vdihnil njihov pevec v srbskem originalu. Večina prevedenih pesmi je posvečena globoki, ganljivi pesnikovi ljubezni do premile družice, ki mu jo je smrt tako zgodaj ugrabila. Včasih so Jovanovićevehi umerjeno izbrušeni stihovi v prevodu brez

K n j i ž e v n a p o r o č i l a

prave potrebe nekam razvlečeni in čeprav so ozaljšani z rimami in drugimi ukraski, vendar vse to ne more odtehtati njih prvotne naravnosti. Evo:

Tiho, noči,	Prevod (str. 28.): Taci, o mia notte, in blanda
Moje sunce spava,	posa si è addormentata dolcemente
Za glavom joj	la mia diletta, e il crine le inghirlanda
Od bisera grana,	di ricche perle un serto rilucente.
A na grani	Escono suoni alati,
Ko da nešto bruji,	Come di soffocati trilli e voli,
Tu su pali	da quel prezioso serto; là celati
Sićani slavuji.	si non graziosi e piccioli usignoli.

Mnogo krajše je bilo življenje Branka Radičevića (1824—1855), ki nam ga prevajalec na štirih straneh predstavi kot pravega, mladostno kipečega romantika. Dasi je pesnil le kakih osem let in ni utegnil ustvariti velikega speva o Kosovem, ker mu ga je smrt zadušila v grlu, vendar je poklonil srbskemu slovstvu toliko lepega, da blesti njegovo ime med najsvetlejšimi imeni njegovega naroda. V knjigi je prevedenih sedem njegovih pristno romantičnih pesnitev, ki pričajo, da je Radičević dobro poznal Byrona in Heineja. Tudi tu je italijanski prevod često pregostobeseden. Primerjajte:

Vetrić piri,	Prevod (str. 60.): Lo zeffiro ha un dolce bisbiglio
Lipa miri	tra il verde fogliame del tiglio,
Ko i pre.	come unavolta ancor.
Vrelo žubori	La fonte del placido rio
Po lisnoj gori	ha tra l'erba un leggero fruscio
Ko i pre.	come in un tempo ancor.

Težko je seveda za južnega Slovana, primerno prevajati iz svojega jedrnatega jezika v vse drugačnega italijanskega. Zato je takih prevajalcev (razen Kušarja n. pr. Samec, Regent i. dr.) mnogo manj nego rojenih Italijanov (Ciampoli, Cronia, Lorenzoni, Maffei, Marcocchia, Maver, Urbani, Voltolini itd.). Kušarjeva zasluga je tem pomembnejša, ker si je izbrano, pesniško italijanščino tako prisvojil, da lahko širi med našimi zapadnimi sosedi poznavanje naših najodličnejših kulturnih tvorcev.

Glede kljuk nad našimi šumniki se je že A. Debeljak v poročilu o Maffeijevem prevodu župančičeve «Dume» (Ljub. Zvon, 1925, str. 125) obregnil ob tiskarne, ki se izgovarjajo, da jih nimajo, dasi bi jih za skromen trošek lahko imele. V tej knjigi ima samo ime Kušar svojo kljuko, vsa druga so brez nje: Jovanovic, Radicevic, Vuk Stefanovic Karadzic, Danicic, Ilic, Uros in celo Backa ter (na str. 49.) srbski citat:

Mnogo teo, mnogo zapoceo,
Cas umrli njega je pomeo.

Tržaški tiskar Spazzal se ne more izgovarjati, da nima kljuk, saj je dolgo tiskal «Goriško Stražo» in še danes tiska «Mali list» z vsemi potrebnimi kljukami. Nekaj je tudi tiskovnih pogreškov.

A. Budal.

I. Kušar: Poeti jugoslavi del rinascimento. II. Croati, III. Sloveni. Trieste. Str. 136. L. 10.—.

Da je češka propaganda v inostranstvu znatno jačja od naše, razvidim donekod iz tega dejstva: odličen portugalski pisatelj mi na svojih pošiljkah za imenom Sud-Eslavia redno dostavlja Checo-Eslovaquia. Takim možem bi človek poklonil kaj domačega leposlovja v kakem romanskem prevodu, saj slovanski jeziki so tujcem splošno pretežki. Ali dosehdob smo slabo založeni